

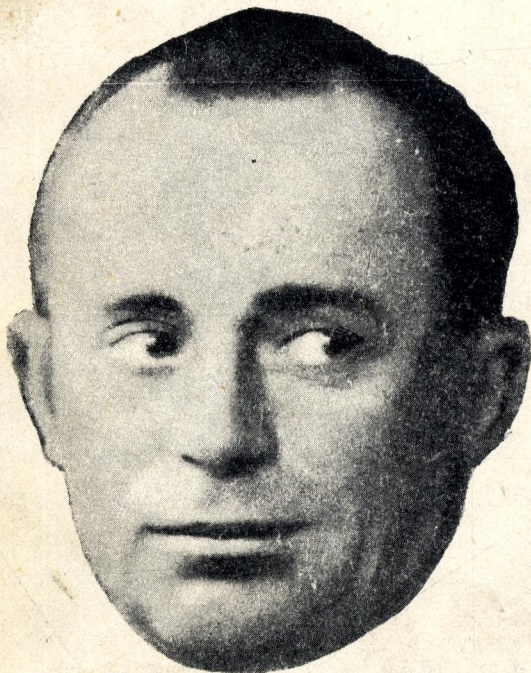
О Вишня.

Усмішки

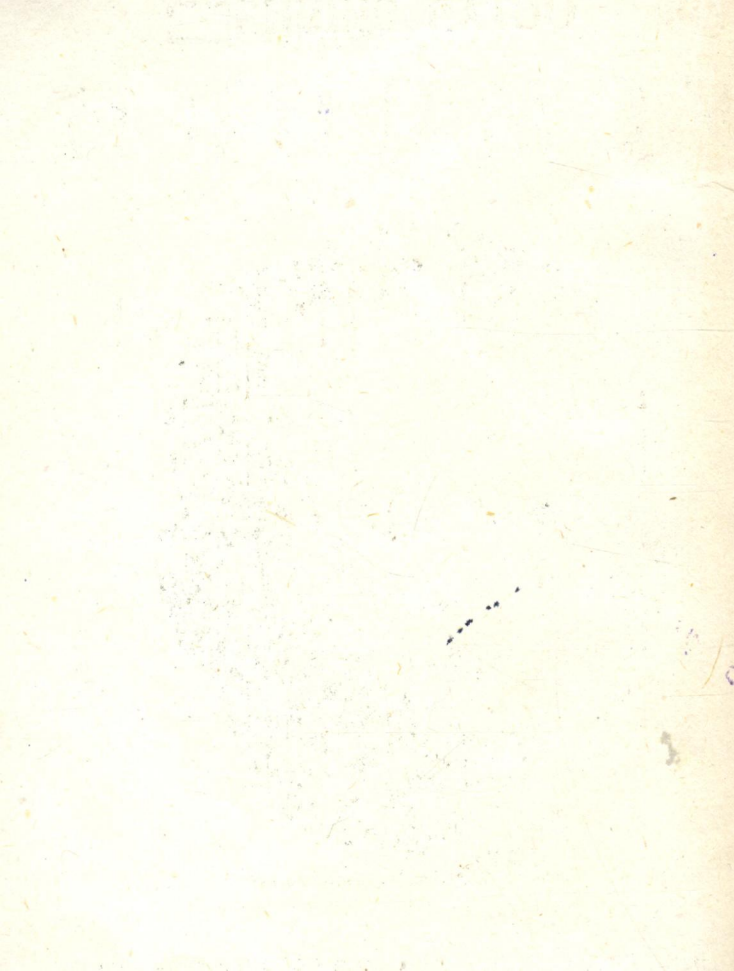

1389
ОСТАП ВИШНЯ

У С М І Ш К И

БІБЛІОТЕКА ГАЗЕТИ „ПРОЛЕТАРСЬКА ПРАВДА“

ОСТАП ВИШНЯ

У С М І Ш К И

письмо № 468 За. У. С. С. Р.
- 1958

БІБЛІОТЕКА ГАЗЕТИ
„ПРОЛЕТАРСЬКА ПРАВДА“

115/2-4u7-644.4
[891.79]

Львівська бібліотека

АН УРСР

✓ №

448-563

930

~~1145~~

Київський Окріт ч. 247
Трест «Київ-Друк»,
6-та друк., вул. Леніна 19.
Зам. 732—30.000.

ЧИТАЙТЕ ГАЗЕТУ.

— Чом газет не читаєте?

— Чом за подіями не слідкуєте?

— Чом, що в світі коїться, не знаєте?

.....

— Та, ніколи... Не встигаємо... І коли ото ті газети читати, коли і те, і те, і те... Не розірвешся...

Це одні...

— Та не доходять до нас ваші газети... Пошта... Йй-бо, я й невинуватий... Пошта... Транспорт...

Це другі...

— А хіба ваша газета виходить? Диви!.. А я й не знав!..

Це треті...

— Та що там вони пишуть, пишуть... І на чорта вони пишуть?..

— Ніби ми сами не знаємо... У мене он і без газети діло аж курить... На лиху годину мені ті газети...

— Це — четверті...

Є і п'яті, і шості, і сьомі, і сорок сьомі...

А як усе те скопом узяти, виходить —

— Не читають...

Отут у нас, під носом, на 20 — 30 — 100 верстов не читають своїх газет.

— Не доходять! Йй-бо, не доходять! Пошта! Хитра газета.

В Америку через різні там Атлантичні та Тихі й Голосні океани доходить, а у Валки—ні...

Що ти з нею зробиш?

Манія якась, а не газета...

А газети слід читати, бо може велика з нечитання халепа бути...

Он я знаю, як в однім царстві, у котромусь господарстві, та жоден тобі повітвиконком і волвиконком і комнезам газети не читали...

Так що було?!

І досі страшно...

У повітвиконкомі, у відділі управління, під письменним столом у завідувача бузина виросла і, як тільки збереться виконком на засідання, так у бузині щось хрюкати починає... Перестрашилися всі страшенно. А потім через 2 тижні — гульк — а в предвиконкому ратиці виросли.

І він ними тільки —

— Диб-диб! диб-диб!

А в усіх членів щетина на бороді рости почала.

Зберуться на засідання й починають хрюкати...

Страх усе населення взяв...

Довелося нові вибори призначити...

А у волості...

Предвиконкому не читав довго газет, так до того дійшов, що вискочить було на вулицю, стане рачки, гребе правою рукою землю та бугаєм як зареве!..

Переобрали через три тижні, бо корів не можна було в хліві вдержати...

Бунт серед бабів пішов...

В селі одним вирішили:

— На чорта нам газета? І без неї проживемо!!

Так що-ж би ви гадали?

Їм „Сільський Господар“ трактори везе, а вони всі на полі рачки лазять та землю носом риють:

— До засівної, кажуть, кампанії готуємось!..

Отаке було...

.....
Читайте газету.

ГАЗЕТА ДУЖЕ ВЕЛИКЕ ДІЛО.

Я тут не патякатиму про те, що таке газета.

Усі знають, що це діло дуже велике й дуже поважне.

Не дарма-ж її (газету) звуть шостою державою.

Я тільки розкажу, як треба користуватися газетою, щоб вона, справді, йшла до діла, щоб давала як-найбільше користи для передплатника; щоб та копійчина, що її дядько одриває на газету від свого невеликого бюджету (це дуже мудре слово, але його пора вже всім знати), щоб, кажу, копійчина та не марнувалася.

Так от.

Передплатили ви газету, ну, хоч, приміром, „Селянську Правду“...

Прийшла вона до вас новенька, свіженька, увосьмеро згорнута, бандеролею обклеєна і з написом:

„Село Пузате.

Кіндратові Тоненькому“...

Сідаєте на ганку й поволі розгортаєте...

А кум через тин з-по-за повітки на вас дивиться, люлькою попихкує...

Глянули ви на кума:

— А ке, лишень, кумасю, вашого! У вас дебелиший. От якраз свіжина з города! Закурімо... Бомага підходященька!

Кум перелазить через тин, сідає біля вас рядочком...

І от тут якраз і треба знати, як з газетою поводитися.

Більшість передплатників так просто собі, жодних правил не додержуючись, одшматовує без ніякої системи клапоть газети й крутить „козинячу лапку“... не виходить із того анічогісінько... Скурять, та й усе...

А тут треба ось як робити...

У газеті є різні відділи: і „закордонні відомості“, і „по радянських республіках“, і „про школу“, і „як по інших селах люди живуть“, і „постанови ВУЦВК‘у“ й т. інше й т. інше...

Так от, коли ви хочете знати, що робиться, приміром, у Рурі, ви й одриваєте те місце, де написано: „Окупація Руру“, та й скручуєте таку затовшки, як істик, з кумового „дебелішого“...

Викрешуєте вогню й засмалюєте... І всі відомості про Рур із димом і входять у вашу голову...

А кумові одриваєте „постанову ВУЦВК‘у“...

Сидите тоді, і у вас все, як на долоні...

• Ви кумові про Рур, а кум вам про те, як робітничо-селянська влада державою керує...

От як треба робити, бо безсистемність в газетній справі губить газету...

І так, крутячи „істики“ з кожного відділу, ви, кінець-кінцем, будете в курсі й міжнародньої й внутрішньої політики...

А для цього саме й газету видається...

Ну, а до чого вже відділ „сільського господарства“ для селянина корисний, то й не говоріть!

Це для передплатника все...

Тут і як орати, і як сіяти, і як жнивувати. Тут і молочарство, і скотарство, і садівництво. Одне слово, тут усе...

Але, знову таки, треба знати, як тії поради до діла доводити...

Приміром, орати пора...

Газету якраз принесли з міста... Запрягаєте полові, кладете на воза плуга й букера, розгортаєте газету... Бомаги чимало...

— А ну, жінко, на ось тобі, загорни четвертину сала, а то в торбі крихтами обліплюється...

І весело тоді ореться...

Жнива. Ідете з газетою на поле. До обіду пожнивували, відпочити треба... Приходите до воза, піднімаєте голоблі. Сонце пече!.. Розгортаєте газету на голоблі — і... холодок!

Хропите так, аж за п'ятнацять гонів чути...

А в молочарстві хіба газета не корисна?

Хіба можна ще чим так закривати глечики, як ушіснацятеро згорнутою газетою? Та нічим так не закриєте...

А масло, везучи на базар, у що так загорнеш, як у газету?

А в пасічництві без газети, як без рук... Берете газету і йдете на пасіку. Бджола біля бороди:

— Дззз!!!

А ви її газетою!

Запевняю вас, жодна не вкусить...

А садок!.. Та ніщо в світі, крім газети, не дає такого „вдовольствія“ в садку, як газета!

У неділю, приміром, берете рядно, подушку, газету, йдете в садок і лягаєте під грушею... Мухи дзижчать, кусають... Накриваетесь газетою... І спите... спите... спите, аж поки коні напувати час...

Та хіба мало ще в житті випадків, коли без газети, як без рук...

Виховання дітей... Щоб слухняні були, батьків поважали та вчилися добре... І про це в газеті знайдете...

Але дітей одною газетою не виховаєш, — треба збирати всі газети й підшивати одну до одної, як ізшиток...

І от, як не слухає Ванько, берете той зшиток та його по голові!

— Не слухаєш, сукин ти сину! А для чого я газету передплачую?!

Та — ррраз! ррраз!

І дитина після того, як свята: і батька поважає, і до школи ходить, і богу молиться...

От що значить газети!

І коли-б ми цього не знали, коли-б на всю користь від газети не зважали, ми-б ніколи не збавляли свого здоров'я, своїх нервів для її писання, для її видання.

Газета дуже велике діло!

Передплачуйте газету!

„НАТЕ Й МИ ГЛЕК НА КАПУСТУ, ЩОБ
І Я БУЛА ХИМКА“.

I

Подія — знаменна, що й казати, Жовтнева революція!

І коли, приміром, тезоіменитство його імператорського величества, государя імператора й самодержця й т. д., й т. д. — одзначали все-народнім молебствієм, — то, само собою розуміється, за Жовтневу революцію возблагодарить отця й сина та за одно вже й святого духа — слід.

Підписуюсь, отже, обома руками й обома ногами під постановою найсвятішого Синоду...

Але... Є, на жаль, і тут оте „але“...

Але, думаю, що божя служба за Миколая не підходить для Жовтневої революції.

Бо, — сами таки подумайте! — однаково молитись. І за царя і проти царя однакова молитва?! Це „во-первых — раз“! А „вдруге — два“ — заплутається бог...

— Що, — скаже, — за лиха година?

І може не прийняти молитви. І може вийти

не молитва, а „халастой“ вистріл... І свічок наліпим і ладаном курнем, а воно тобі ні царства небесного, ні доброго здоров'я в ділах рук і ніг наших...

А, по-моєму, вже молиться, так молиться, щоб було й „ниспослано“ і, коли треба, й „упокоєно“, як слід, і „подано“...

Отже, відповідна має бути молитва... До події пристосована.

Пристосуємо...

Я — так, для приміру. Моя мета подати думку, а деталі, подробиці всякі... — це справа ВЦУ, чи там собора „єпископів“, чи що...

II

Візьмімо літургію...

Починати: „Благослови, владико!“ не підходить!

...Диякон виходить у червоних ризах із п'ятикутніми зірками й починає басом:

— Про-о-о-ле-тарі всіх країн, една-ай-т-е-е-е-е-ся!..

Священник з олтаря:

— Хай живе пролетарська революція завжди, повсякчас і навіки вічні!

Хор гремить на всього рота:

— Д-а-а-а-й-о-о-о-ш!

Починається велика ектенія:

1. Колективом господеві помолимося.

Хор, звичайно: — Господи, помилуй!

2. За ССРР, УСРР, БСРР, ЗСРР і інші СРР
господеві помолимось!

(...Господи, помилуй...).

3. За рабів божих — ВУЦВК, РНК, Держ-
план, УЕР, ДПУ господеві помолимось!

(...Господи, помилуй...).

4. За махортрести, тютюнтрести, кожтрести
й інші трести, і за мило-сало-сода-синдикат,
і за жирокістку господеві помолимось!

(...Господи, помилуй...).

5. „Ножиці“, боротьбу з самогоном, скоро-
чення штатів, податки, біржу праці, фінвід-
діл, угні, — Христові богові оддамо!

(Тобі, господи!).

6. Стабілізацію золотих грошей, звільнення
від податків, товарових карбованців, червін-
ців, сто відсотків прибутку, п'ядесят відсот-
ків знижки — у господа просимо.

(Подай, господи!)

.
Потім, значить:

— Єлиці угодовці ізидіте, да ніхто бо уго-
довці, елико революціонери, паки і паки
колективом господеві помолимось!..

Коли „ізидуть“, значить, угодовці, тоді вже
можна й за „Херувими“ взятись..

Замість „Херувимської“ найкраще буде, коли
духівництво на чолі з архієреєм вийде посеред
церкви й бадьоро гаркне:

„Ми молодая гвардія
Рабочих і крестьян!“

Євангелія... Ну, тут, певна річ, можна перший розділ з „Азбуки комунізму“...

Концерт: — „Повстаньте, гнані і голодні“... „Многа літа“ залишається.

Кому „многа літа“?

Не старим, звичайно, а всім новим...

...Що ще там?

Та там уже залишаються деталі, самі подробиці, які легко пристосувати до свята...

Кажу-ж, що я примір даю, думку тільки... Але, коли-б мою думку взяли до уваги, то на допомогу мою комісії в цій справі розраховувати завсіди можна...

III

От іще що треба не забути.

Церемоніял служби...

Треба обов'язково запросити на службу і т. Петровського, і т. Чубаря, і т. Єрмоценка і взагалі всіх нарковів, членів колегій і т. инш., одвести їм почесні місця й нагадати, щоб прибули обов'язково в трьохуголках... А то поприїздять у кепках — і вся урочистість пропала...

Кооперації й трестам можна бути в циліндрах, а урядовим особам незручно!

Робити, так уже робити! Инакше — або молитов бог не прийме, або Жовтневі не вгодиш...

ТЕ, ДО ЧОГО ЛИЦЕМ СЛІД ПОВЕР- НУТИСЯ.

Отак: їдеш — їдеш і приїдеш...

„Лицем до села“ — приїдеш... Сидиш на возі і ввесь час твоє лице до села обернуте... Решта органів твого тіла міського до иншого чогось повернулася.

Спина твоя до полудрабка у возі обернулася, руки твої за ручицю вхопилися, нога одна на налюшникові дрижить, а друга об шворінь б'ється. А все тіло твоє прокатарене на соломі мечеться, мускули твої на стегнах за ресори „правлять“, і сам ти собі подушка...

Тільки лице до села...

Отам за передком у воглоблях кінь сірий. На нім хомут і наритники, над ним дуга. Він хвостом крутить. „Екипаж на одну лошадину силу“.

Безпосередньо за хвостом за кінським, трохи вище за його — сидить рудобородий козельщанський гражданин... У лівій його руці віжки, а в правій дубчик.

Гражданин сіпає за віжки, махає дубчиком та:

— Н-н-о! Ц-ц-ц! Н-н-о, сірий! Дорога тяжкувата. Воно, знаєте, дощик пройшов, так той... Н-н-о!

Отак і їдеш...

І праворуч тебе злаки і ліворуч тебе злаки... По-між тими злаками дорога.

І праворуч тебе села і ліворуч тебе села... То до одного села ти лицем обертаєшся, то до другого...

А віз собі котиться, а кінь сірий хвостом крутить, а дядько собі цмокає, а злаки собі ростуть, а ти собі їдеш...

І так аж до того часу, коли дядько каже своєму сірому:

— Тррр.

Ото як уже сказано тому сірому „тррр“,— ото, значить, ти вже приїхав...

Ото, значить, ти вже в селі... Ото, значить, ти вже в тій самій штуці, до якої ввесь народ тепер лицем обернувся.

— Так от, значить, і село...

Село — це така собі територія, а на тій території хати, хліви, льохи й церква... По-між тими хатами вулички... У хатах і на вуличках населення, у хлівах худоба... У льохах нема нічого, бо давно вже все поїли... На церкві хрест, а на хресті галка... Хрест — золотий, а по позолоті по тій — купочки біленькі, — то птиця господня антирелігійну пропаганду робить... За церквою — будинок... Там червона над ганком вивіска, а на вивісці написано:

Пролетарі всіх країн, єднайтеся!
М... ська сільрада
М... ського району

І серп із молотом на тій вивісці переплелися...

Біля церкви під огорожею вівці оботарилися... Похнюпили голови й думають думку овечу... А баран голову над отарою підвів... Казання ніби баран каже: а вівці слухають... А над вівцями церква. Біла така церква з хрестами й з банями... Стоїть біла церква, а під нею вівці...

А село простяглося... Як отуди — то до ланів воно простяглося й вітряками розмахує, а як отуди — так село те гаєм осиково-берестково-дубовим закучерявилось, збігло з невеличкого узгір'я й перервалося... А од його луг послався... Зелений такий луг, аж до Псла послався... У Пслі луг купається, через Псьол перепливає й вільхами береться... Це — як просто і як ліворуч... А як праворуч — то луг знову у двори вскакує, у хліви, у вулички... То село... То — Нижня М....а.

Так от, значить, і село ..

Хати, комори, хліви, колодязі, льохи, школа, гамазеї, кооперативна крамниця, чоловіки, жінки, хлопці, дівчата, діти... Флора й фауна...

Хати — це такі будівлі чотирьохкутні, соломою вшиті, а зверху бовдур... По боках у їх, у

хатах у тих, — вікна. Тут (не на вікнах, а в хатах) населення обід варить, спить і дитину колише.

Комори — це такі будівлі чотирьохкутні, соломною вшиті, а зверху нема бовдура. Всередині в коморах засіки... У засіках нема зерна, нема й борошна... Скоро буде...

Льохи — це вниз у землю.

По-за хатами — флора, а біля хат — фавна.

Найголовніший представник селянської фавни є „Манька“. Це тварина на чотирьох ногах, з рогами і з телям. Звуть її ще коровою. Держать її селяни в себе, бо всі вони переконані, що „Манька“ дає молоко. Це одвічна помилка. „Манька“ багато їсть, багато п'є, водить телята, махає хвостом, реве й ускакує в шкоду... Коли її приженуть додому, тоді хазяйка каже:

— Оце тільки й нацвіркала.

Ззаду в корови — теля. Це — майбутня корова... Тепер воно живе для того, щоб висисати корову...

Збоку в корови — „Рижа“. Це — телиця. В списках вона значиться, як одна голова рогатої худоби. З неї так само має бути раніш, ніж треба, корова, яку висисатиме теля, і про яку населення казатиме:

— Хіба того молока наїсися? То так вона в мене... Без корови, знаєте, якось воно не так... Усе таки є кому в дворі все до цурки поїсти... А молоко... Ми його не дуже їмо... Хіба ото діти...

Із фавни — ще є воли... Це ті самі корови, тільки чоловічого роду. Держить їх хазяїн для того, щоб любити їх... Любов хазяйська — воли... Вони — воли ці — мірка для минулого: — Колись були воли! От воли! А тепер хіба їх напасеш?..

І гладить хазяїн їх, і за роги бере, і по шиї їх ляскає...

Худоба ця дуже бистра й ремигає...

Ремигати — це значить ніби морожене після обіду їсти... Люди до цього ще не дійшли, це воляча привілея...

Волами тут землю орють... Робота дуже бистра...

Дрібніші представники селянської фавни суть: „Ряба“, „Бришки-Бришки“ і „Рятуї“...

„Ряба“ — це свиня. Свиню всі знають, їх скрізь багато.

„Бришки-Бришки“ — це худоба з довгою вовною, чорна або сіра, мекає і страшенно дурна. Одно слово, вівці.

„Рятуї“ — це чотирьонога тварина, що вискакує з двору й на всякого проїжджого гавкає...

Із птаства на селі бачимо — курей, качок, гусей... Курей найбільше. Вони несуть яйця, вигрібають на вгородах насіння і „правлять“ за „яблуко роздору“ між чоловічою й жіночою половиною населення.

Флора — по-за хатами. Різноманітна: картопля, цибуля, гарбузи, хрін, любисток, бу-

ряки, м'ята, окріп, канупер, жалива, лобода, вишні, яблуні, кислиці, груші, дуби, ясенки, берестки, осики й багато інших.

Із комах найбільше трапляється мух.

Панує над усім над цим так зване населення.

Населення, як ото ви вже читали, поділяється на чоловіків, на жінок, на хлопців, на дівчат, на дітей і на попа.

Чоловіки — це те населення, що з бородою, в картузі або в шапці й з цигаркою в зубах або в руках. Це — населення кріпке. Ходить воно в черевиках „джімі“ тілесного кольору, штани й сорочка в його з шевйоту білого кольору, а руки в його виманікюровані. Манікюр воно робить не на нігтях, а на пучках великого й указного пальців, і манікюр той чорно-жовтий на колір. Живе це населення дуже рідко в хаті. Більше воно або на полі, або в дворі, або в кооперативній крамниці. В хату воно заходить тільки для того, щоб спитати:

— Вже наварила? Давай!

Чоловіки тут хліборобствують, тоб - то роблять хліб... Робота ця дуже легка й дуже некваліфікована... Це не те, що в місті в конторі якій, чи в тресті чи в синдикаті. Там (у місті) доки встанеш, доки оглянешся, доки прийдеш, доки сядеш... І цілих вісім годин сиди, сиди і працюй... А потім на два тижні відпуск. А селянин увесь час у відпуску...

Тут саме тобі „удовольствие“... Цілий день на свіжому повітрі... Тільки встав—і вже на дачі... У поле виїхав—сонце світить, вітрець... І нічого й не робиш. Воли плуга чи борону тягнуть, плуг землю оре, борона заволочує, лопата огород копає... А ти тільки ходиш та батіжком чи істиком помахуєш... А як на городі, то тільки нахилиєшся та ногою подавлюєш на лопату, а вона сама в землю грузне... Потім зерно в землю вкинув,— воно собі й росте... Само росте... Потім помахав, помахав косою, воно й упало... Само впало... Потім помахав, помахав ціпком—воно з колосу й випало. Млин змеле, руки замісять, сиди тільки та їж.

У конторі й у „входящий“ запиши, і у „виходящий“ запиши, і ордера напиши,—а тут само росте, а ти тільки їж... І все на свіжому повітрі, все на селі... На дачі... Харашо... Це чоловіча робота.

Жіноча так само не тяжка... Жінки—це люди в спідницях і платках... Вони варять... Ото встала, корову видоїла, свині нагодувала, дітей нагодувала, покопала, пополола, попра-ла, пошила, пов'язала, попряла, поткала, помазала, наварила, напекла, на поле збігала—і гуляй собі... Рано тільки дуже вони встають. То спеціально для того, щоб схід сонця зустрічати, бо дуже таки він гарний тут... Повітря чисте, холодочок такий приємний, роса слізьми дрібненькими на травиці на шовковій...

Ну, як ти тут спатимеш! Вони й устають... І так що-дня...

Хлопці — це майбутні чоловіки.

Дівчата — майбутні жінки.

Діти — майбутні хлопці й дівчата...

Піп — це батюшка... Це від бога. Він учить, як на світі божому правильно жити та книші їсти... Харч у його „льогкая“, бо в писанні сказано: „Не одним хлібом жива буде людина, а треба ще й до хліба...“

* * *

Оце і є село. Оце і є та штука, до якої лицем обернутися слід.

Посеред села майдан великий... А на майдані кізяки коров'ячі. Ця штука на торт Пок'овський скидається, тільки значно від торта корисніша, бо не було-б кізяка, менше було-б тортів...

Так от як станеш серед майдану того великого — виходить чудернацьке діло... З „лицем“ твоїм чудернацьке діло виходить... Як повернеш „лице“ до сільради — до церкви виходить спиною. Як повернеш „лице“ до церкви, до сільради виходить спиною...

От штука...

До великої садиби, — з коморами і клунями і повітками повернешся, — до халупи виходить спиною... До халупи повернешся, — до великої садиби спина вигнулась.

І ото як, приміром, Сільмаштрест плуга продає за готівку за 40 карб., а як у кредит, за 50 з гаком, то він не „лицем“ продає, а зовсім навпаки...

І ото коли агенти воли в дядька купують та потім за ті воли по 10 карб. виплачують — то не „лицем“ вони купують, а зовсім іншими органами...

· · · · ·
Багато, ой як багато — на селі вуличок, вулиць та завулочків...

Гнучку шию треба мати, щоб „лице“ до села виставляти.

А в кого товста шия — хай краще в гробух дивиться...

А село лице любить і радіє, як хороше лице бачить...

ПРО СВИНІ, ПРО ПОРОСЯТА, ПРО КОВ- БАСИ, ПРО КЕНДЮХ ТА ПРО РІЗНІ ДУЖЕ СМАЧНІ РЕЧІ.

1. Що таке є свиня.

Свинею зветься така людина... (Стій-стій-стій! Не туди заїхав... Отак завсіди, як про свиню почнеш, так когось із знайомих і згадаєш...).

Свинею зветься така тварина, що має чотири нозі, одно рило, один гвинтом хвіст, пару ушей, любить, коли їй кричати: „паць-паць-паць-пацю-у-у“, дуже не любить, коли на неї гримнути: „чу-чу, бодай тобі була здохла“...

Оце є свиня.

Свиня хрюкає, чим і відрізняється від собаки, бо собака гавкає... Крім того, між свинею та собакою є ще одна велика різниця. Собаку завсіди звать або „Лапко“, або „Рябко“, або „Брівко“, а свиней ніколи так не звать. Свиню звать або „Чушка“, або „Ряба“, або „Біла“...

До свиней негречно раніше ставилися, зневажали свиней, глузували з них...

Що, мовляв, з неї, коли вона свиня? Свиня й квит...

А потім, як додивилися, як зважили, як підрахували — лелечко мое! Не свиня, а банок. Справжнісінький тобі банок або кооперативне кредитове товариство, куди можна складати все, що є в тебе зайвого, а воно тобі росте, а воно тобі на його відсотки пруть.

Кинув, приміром, у свиню мірку картоплі — сиди біля свині й чекай. І от усім навдивовижу із свині вилазить: хлопцям на штани й дівчатам на спідниці, жінці на великодній очіпок, черезсідельник, чересло, супоня, батіг з пужалном, підметки. Ну, одне слово, геть тобі чисто все, що в хазяйстві потрібне.

І додивились до цього англійці та німці...

І тепер у них уже нема до свині призираства або зневаги, а просто вже там не „Ряба“ або „Біла“, а справжнє свині ім'я дають та ще й по батькові величають.

2. Через що-ж свиня в барині потрапила, а бариня в свині.

Через що?

А ну, де ви такої барині знайдете, щоб ти її годував, а вона тобі таку-о користь давала?

Ви найдіть де-небудь таку-о бариню, щоб вона вам разом із барином за 10 років дала 40.000.000 (сорок мільйонів) паненят.

Знайдете?

Та ніколи в світі!

Хоч воно, положим, пани, коли ще мали
якономії, плодилися дуже добре, але яка з
того користь була?

Що ото паненята горобців з централок на
селі стріляли та народ православний полохали...
А хіба з його, з того пана, смальцю натопиш?
То-ж бо то й є.

А добра свиня та красивий русявий молод-
цюватий кнур, як підрахував професор Ро-
дицький, за 10 років можуть дати приплоду
40.000.000 свиней.

От і порівняйте їх з паном та з баринею.
І вийде, що свиня — бариня, а бариня —
„свиня“. Що кнур — барин, а барин — „кнур“.

Певна річ, що бариня — „свиня“ в старому
розумінні, коли так дивитись на свиню, як
колись на неї дивились.

А як узяти користь од справжньої свині,
то далеко барині до неї.

Панів позбулися — заводьте натомість сви-
ней. Свиня на землю не зазіхатиме, четвери-
ками не їздитиме, працювати на неї треба
значно менше, як на пана, а користи від
одної свині куди більше, як од усіх панів на
цілім білім світі.

3. За віщо тую свиню хвалять.

А як-же ж її не хвалити?

Купили ви свиню, приміром. Не свиню, а
порося. Замішали їй мішанки там чи чого
іншого, разів кільканацять винесли — зирк:

— Уже підсвинок.

Не встигли ви того підсвинка в саж закинути, ось тобі-ж були покрова, ось заговіни на пилипівку, не зчулись, як три тижні й пилипівки промайнули, а ваш уже „підсвинок“ у сажі не вміщається.

А перед різдвом уже всім посемейством на „підсвинку“ сидите, „давите“, смалите, скребете й чините...

Жінка біга, мов менинниця, Васько кричить:

— Тату, мені хвоста!

Кишинка репетує:

— Мені вуха!

Кум пляшкою з-по-за тину помахує:

— З ковбасами, Кіндратовичу!

А ви прямо мов голова „Сільської Ради“: ні підходу до вас, ані приступу.

Бо де-ж таки: липівка сала — пудів так на п'ять (кумові ви кажете: „Та мо там з півпуда й надрав! Паршиве поросся таке, зачучвірене“, — обов'язково так кажіть, бо позичатиме, лиха личина), ковбас чотири жаровні, кендюх, макітра здору, чотири окости, ніжки, голова, почеревина... Та нічого тобі не пропадає марно... 85 відсотків живої ваги з свині всі йдуть на користь. Тільки 15 відсотків (кістки) і викидаються... Та й то вже після того, як холодцю мисок із вісім стоїть у льоху та першого дня чекає.

Он що значить ваш „підсвинок“!

А скільки ви на його вигодували?

40 пудів зерна, коли все на зерно перевести.
А скільки він вам дав, як продати все?
100 пудів зерна.

І не оравши, і не сіявши, і не волочивши,
дістаєте 60 пудів зерна.

Так як-же свині не хвалить?!

Як-же її не любить, коли ні кінь, ні корова,
ні вівця, ні коза ніколи вам того не дадуть,
що дає вам свиня?!

4. Ось тільки чого не забувайте!

Не забувайте того, що найвигідніші свині
не наші прості, а закордонні свині... Беркшир-
ськими вони звуться та йоркширськими...

Наші свині — „необразовані“ свині.. Годуй
його, пичкай його, а воно худе та худе.

А оті йоркшири та беркшири ростуть, як
гриби. За рік вам пудів на п'ятнацять — на
двацять випре і похрюкує собі весело...

А як добре його годувати, так так, сатану,
рознесе, що лежить, як гарба, серед двору...
Англіїці, приміром, вгодовують свої свині
так, що вони пудів біля сорока тягнуть.

Чули коли-небудь, щоб свиня 40 пудів ва-
жила?

А є такі.

І це можна не тільки в Англії зробити. І в
нас можна. Ще й краще, бо хліба в нас
більше... Бо англійці нашим хлібом свої свині
вгодовували, а потім іще нам їх за страшну
ціну й продавали.

А розплідники в нас є. Отже, дістати породисту свиню завсіди можна. Доглядати її так само треба, як і просту, і годувати однаково, а користи вдсятеро більше.

Заводьте, значить, йоркширів та беркширів.

Є ще одна порода свиней... Це так звані „свині собачі“.

Ви їх не розводьте, але хто коли вам скаже, що свині держати не вигідно, що свиня не допоможе вам стати на ноги, так ви тоді йому сміливо загніть:

— Іди ти к свиням собачим!

Ось для чого такі свині.

З ВАШИМИ ПРЕМІЯМИ!..

„Всеукраїнський огляд сільських рад!“

„Кращим сільрадам буде видано премії“...

Легко це вам, сидячи в столиці, взяти й оголосити отакий-о конкурс!

А як нам?! Думаєте нам, що по сільських радах губернаторуємо, — нам, думаєте, легко цей огляд пережити?!

Сиділи собі спокійнісінько, головували собі помаленьку, — коли не коли там хтось про нас напише, чи десь розкаже, — трішки очима поблимаємо, трішки одбрешемся, іноді на того писаку кулаком наживаємо — дивись і проминуло.

А тепер, виходь на люди, показуй чого такого наголовував, як насільрадствував...

Порозстібають на тобі всі гудзики і роздвлятимуться з усіх боків:

— А ну, чого ти тут радянського набудував?

— А як населення „уверенне“ обслуговуєш?

— А покажи де, в яким саме місці на соціалізм повернув?

— А покажи свою кооперацію!

— А школа з вікнами, чи без вікон?

— А в лікарні хододно, чи тепло?

— А сельбуд?! А лікнеп?! А агроном?! А хата-читальня?!

— А хто в тебе на селі хазяїн: чи незаможник із середняком, чи глитай?!

— А на яким щаблі у тебе вчитель?

— А як у тебе з червоноармійками та з удовами?

— А місток через річку є, чи нема?

— А шляхами твоїми їздити можна, чи ні?

Та душу твою просто через отой конкурс вивернуть!

Їй-бо, як-би був знав, що отакого конкурса вигадують, — з роду й з віку-б на отого голову не вибирався!

Господи, пронеси!

У нас оце, як принесли газету, як прочитали про таку на нашу голову халепу, так я просто сказав секретареві:

— Пропали! Їй-богу, пропали! Посилай до Одарки, хай поверх норми жене, та скликай пленума! В останній раз засідання зробимо! Де мої дві курки не пропадали?! Члени хай сало зносять! Все одно не викрутимось!

* * *

Вам здається, що керувати населенням на терені якоїсь сільради дуже легко?!

Думаєте, що це те-ж саме, що взяти й оголосити конкурс у газеті?!

Воно-б може й нічого було, як-би не оті гемонські „підходи“.

До всього, до найдрібнішої справи — дай „підхід“.

Та як-би ж підхід той можна дати який-небудь, а то дай — правильний підхід.

— Не „дійшов“ або „перейшов“ — неприємність.

От, наприклад, у справі з самогоном.

„Не дійдеш“ — тобі радощей ніяких, „перейдеш“ — крик на все село:

— П'янствує! П'янствує! П'янствує!

І знайдеться яка-небудь „комса“, що сяде та й чирк-чирк до газети.

Та то звичайного часу чи знайдеться ще чи не знайдеться, а тепер через отой конкурс обов'язково знайдеться, бо-ж і йому премію!

І розпише тебе так, що з пів-року чхатимеш!

* * *

— Та от зі мною така штука трапилась. На селі — весілля. Пішов і я. Ну, сами-ж знаєте, на весіллі, як на весіллі! А я-ж голова? Голова! Де мене садовлять? На покуті! Простій людині чарку, а мені — дві! Сидю, головою крутю! Уже моя чарка не чарка, а дві чарки. Устав, музика грає. Я бах по столу кулаком:

— Грай для голови, танцювати хочу! А не гратимеш, позаарештовую всіх!

Ну, танцював! Ну, принесли мене додому!! Що-ж тут такого?!

Так ви думаєте, до газети не написали? Написали, ідоли! Насилу одбrehався!

І ото так живи й озирайся!

Уважиш кому-небудь, зробиш якесь хороше діло, а тебе тоді на цугундер.

Та от вам!

Приходю до сільради, голова тріщить, моторошно так, що й на світ дивитись не хочеться.

Аж ось дівчина. У хусточці пляшка й сала шматочок.

Так уже-ж учасно, що куди вам?!

— Чого тобі?

А вона почервоніла та потихеньку до мене:

— З Іваном гуляла! Тепер „чувствується“. Дайте посвідку, що вже „чувствується“, бо щось Іван до Марини вчащати почав! Ось вам і гостинця.

Ну, що-ж? І написав:

„Сільрада свідчить, що Килина вже два місяці в ременості“.

І печатку приклав і підписався.

Килина до суду!

А потім увесь район сміявся:

— Що ти, — кажуть, — уже за лікаря правиш, чи що?!

От і вваж!

Та як-би вам почав розказувати, чого тільки там у нашій роботі не трапляється?!

І хоч що-б ти там зробив, все'дно ти винуватий.

Та ще ось що вам, скажу, — може хоч ви мені ростовкмачите, чого воно так. Поки ти був собі простою людиною, ніяка собака тобі й драстуй не скаже! Як тільки настановили на голову — всі приятелі. Батюшка привітно всміхається, повз крамницю Харитонову не пройдеш, щоб він тобі чаркою не брязнув.

Де хто жене, всі запрошують, — одкара-скатись не можна:

— Та зайдіть по чарці вип'ємо! А ми од вас анічогісінько! Хіба ото тільки, як міліція виїздитиме, то накивайте й на нас!

А винуватий ти. Все ти!

А тут тобі ще оті конкурси, ще оті премії?! Життя нема.

* * *

Слухав я оце, слухав і дуже мені шкода стало мого приятеля хорошого, голову однієї сільради...

І сильно мені забажалося допомогти йому, щоб із цього конкурса він вискочив...

І порадив я йому ось що:

— Надміться, — кажу, — Пилипе Андрієвичу! То вже таке діло — треба викручуватись. Тижнів зо два роботи буде не аби-якої, та проте може таки вискочите! Хай уже ваші

кури постраждають, — а актив „обробити“ треба! Не поскупіться на чарку, скличте актив та й обговоріть. що про вашу сільраду написати слід... При добрім закусові, — дивись іще й на премію вийдете!

Подумав Пилип Андрієвич і погодився.

— Кури, — каже, — є! Первак з цукру добрий тепер женуть. А гусей доведеться прикупити! Спробую!

Щасти йому, доле!

ГОЛОСНОМОВЕЦЬ.

Ех, і життя, дорогі товариші, насувається!

Ех, і дихатимемо-ж ми легко та радісно!

Ех, і славословитимемо ми і землю, і небо, — увесь всесвіт славословитимемо за радість, за спокій, за душі нашої відпочинок наболілої...

А все наука! А все радіо!

До чого-ж тільки не дійде людська думка прониклива, до чого-ж тільки вона не додумається?

Серед площі будинок. То ВУЦВК. А на даху, на будинку, на тому, — труба велика... А з труби з тої промови сипляться, музика гремить, співи чуються...

То „голосномовець“...

Засідання десь іде на двадцятій вулиці, а ви під ВУЦВК'ом стоїте і все чисто чуєте... І чуєте аж за три, за п'ять кварталів!

А все наука! А все радіо!

Ви-ж тільки подумайте, куди ми йдемо, куди завертаємо!

От ви сядьте та й подумайте...

Ліквідували ви неписьменність... Завели ко-

оперативи. Позаписувалися у Модри, Доброхеми, Овауки, Тапуки. Землеустроїлись... Меліюрувалися... В сільському господарстві інтенсифікувалися... Засівозмінилися на шостипілля... Затракторилися... Кобилу свою зарденили, корову симентували, а кнура та свиню зайоркширили...

Сіли, зачесались і сидите...

А потім до жінки:

— Ке, — кажете, — Октябрино, поїду я на базар та куплю я голосномовця!

— Поїдь, Кіме Вуцвиковичу, поїдь! Давно вже пора! З ним, із голосномовцем отим, легше в світі жити.

Поїхали ви й купили...

Отут уже й починається ваше життя, спокійне та радісне...

Посадили ви, приміром, города, чи бакшу, чи посіяли ви на полі збіжжя, чи стигнуть у вас у садку вишні...

А птиця капосна насідає, викльовує... Не набігатися, не накишкатися...

Пристроїли ви собі чи в садку, чи на вгороді (де треба, одне слово) голосномовця свого...

Сидите в хаті й читаете...

Прочитали одну сторінку, та до дудочки:

— А киша, бодай ви були повиздыхали!

А воно з голосномовця як гаркне на вгороді, чи в садку, чи на бакші:

— А киша! —

І птиця вrostіч!

І бігати не треба, і кишкатися не треба...

Кавуни, приміром, вистигли.

Пристроїли голосномовця в курені й ідете додому.

А так годині о дванацятій прокинулись та в дудочку:

— А куди-ж ото ви, розпросукині ви сини, кажіть, — га?! Лови-лови-лови! Держи-держидержи!

Пастухи як груші, — з бакші...

А ви собі перевернулись на другий бік, „свят-свят-свят“ проказали й спать...

Ні бігати не треба, ні сіллю рушниці набивати...

Трактором орете... Голосномовець у хаті... Підбилось сонечно, обідати час... Зразу в дудочку:

— Октябрино, галушок неси!

І їхати не треба, часу гаяти не будете...

Ех, і життя-ж буде, бо велика штука радіо!

ЛІТ ЧЕРЕЗ П'ЯДЕСЯТ.

(Не фантазія).

Дід Юхим ну ні на от-стілечки не вірить у нові порядки... Ну, ніяк...

Хоч коли-б я з ним зустрівся, він завжди й обов'язково чухає потилицю і каже:

— Наробили?! Ну, скажіть, навіщо це все? Кому воно потрібне?

Жили-ж колись... Жили-б і далі... А тепер...

І пішов, і пішов, і пішов...

Діда Юхама я давно знаю, і давно він такий. Він ще, мабуть, з дитинства ворог усього нового...

Колись іще, як проводили у волості телефон, він лаявся страшно й кричав:

— Порубаю! Стовпи порубаю!

— А навіщо ви їх, дядьку, рубатимете?

— Кому воно тут потрібне? Ям понакопували. Їду оце із станції ввечорі, людей везу, на дворі темно! Я йду собі побіля воза, а воно темно, хоч в око стрель... Так я як шарарав у ту яму, так думав, що на той світ лечу. Що злякався, а що забився, так і не приведи господи! А ви, кажете: „телефон“...

От вам і телефон... То ями були — падав у них, а тепер стовпи — зачіпаєшся возом за них, воза ламаєш... Смієтесь?! А воно, їй богу, як-би знав, що не одвічатиму, порубав-би оті стовпи на цурпалки...

З дідом Юхимом трудно говорити, бо ніякі доводи, ніякі докази не в силі переконати діда Юхима.

На все, що йому не кажеш, дід Юхим махає рукою:

— Юринда!

Отакий дід Юхим...

* * *

Ех діди Юхими, діди Юхими! Чим-же вам довести, що за десять років революції життя покращало? Як вас переконати, що далі воно буде ще краще?

Трактор — юринда.

Дніпрельстан — юринда.

Освіта — юринда...

Електрифікація — юринда.

Все, одне слово, — юринда.

Я колись два дні розпинався перед дідом Юхимом, доводячи йому, як буде прекрасно жити, коли соціалізму дійдемо.

Не взяло.

— Що ти мені про соціалізм патякаєш? Що ти мені електрика, що ти мені радіо!? А землі мені твоя електрика дасть? Щоб деся-

тин по десять на їдця? Дасть вона мені землі стільки, чи не дасть?! Оце ти мені скажи! Щоб у мене в засіках було повно... А ти мені електрику. Посію я на твоїй електриці арнавutki, щоб потім заклав руки за спину й ходив собі, покахикував?!. От ти що мені скажи.

Я тоді розсердився на діда і нічого йому не сказав...

А тепер оце для всіх дідів Юхимів розкажу, що воно в нас буде, як буде в нас електрика... Як ми житимемо, коли скрізь у нас буде:

— Радянська влада плюс електрифікація.

* * *

Слухайте, діди Юхими! Для вас спеціально. Вам хорошого життя хочеться?

Я знаю, якого саме.

Воно — буде! Буде ще краще, як ви думаєте.

Слухайте!

Коли проведемо скрізь електрифікацію, коли в кожную радянську хату буде проведено дрота, коли дротами тими лани наші обну-ються, отоді всі ви, діди Юхими, будете тільки, заклавши руки за спину, покахикувати.

Все за вас буде електрика робити.

От ви встали з ліжка. Ви тепер що робите? Чухаєте поперека, чухаєте потилицю,

груди. Треба для того доставати рукою скрізь, де свербить. Є такі місця, що й дістати не можна. А тоді радянська влада придумає такі вроді руки, що кнопку надавив — вона сама тобі чухає... І такий буде апарат, що як на його лягти, так він сам тебе буде перевертати, а рука буде чухмарити. І скрізь, скрізь почухає. Не залишиться жодного не вичуханого місця.

Як уже воно вас почухає, тоді ви простягаєте ноги, натискаєте на кнопку, і штани самі на ноги лізуть, самі онучі намотуються й чоботи одягаються. Вам навіть нахилятися не доведеться.

Одягла вас електрика, тоді ви становитесь перед іконами. Пускаєте радіо, гучномовець за вас молитви читає, а електрика руку вашу підіймає на лоба, на живіт, на плечі. Христить вас електрика.

Це, так званий, електрифікований „Отче наш“.

Поелектрифікувавшись богу, сідаєте за стіл. Ваше діло тільки рота роззявити та проказувати жінці:

— Надави кнопку з перепічками...

— Надави на сало!

— Тепер на сметану... Та не дави ти так довго, бо ковтати не встигаю. Дави коротенько.

Поелектроснідавши, ви робите те, що вам робити треба.

А робити вам тільки й того, що кнопки скрізь надавлювати.

Все по хазяйству на кнопках.

Чистите ви, приміром, хліва для корови, одна кнопка вилами керує, друга лопатою, третя граблями.

Не стоїть корова, — тиць у кнопку, а держално само корову по ребрах — лусь!

Всіх дрібниць по хазяйству не перелічиш. Знайте одне, що на все буде своя кнопка.

Ви тільки ходитимете та покахикуватимете.

Куби для самогону і ті будуть електрифіковані. І без ніякого диму. Міліція навіть не догадається, де саме гонять.

У кутку буде електрифікований дубець для дітей.

Вставив штепселя, — дубець дітей поре, а гучномовець лає.

Електрифікуємо насіння, — само буде в рота скакати.

На що вже гребінка, щоб ськатись, і ту буде електрифіковано. Сама волосся розгортатиме, сама й нужу знищожатиме. Ваше діло буде тільки перевертатись.

Розгнівалися ви на жінку, підвели її до спеціального апарату, надали кнопку, звідти вискакує макогон і жінку по голові.

Я вже не говоритиму тут про основну роботу нашу на селі...

Само собою розуміється, що й оранка, і

косовиця, і жнива, і молотьба, і мливо — все це робитиме електрика.

Вже це, подекуди, й є в нас, а тоді буде скрізь...

Ми досвітки і ті електрифікуємо.

Винайдено буде такі апарати, що сами за вас будуть у підкидного дурня грати.

Надавив кнопку, — і вилітатиме або винова краля, або там жирова шостка. Картами навіль ляпати не доведеться.

* * *

І то-ж не забуваймо, що електрика не проста річ, вона річ дужа, сильна, міцна.

Її й ураховують не аби-як, а на кінські сили. Дві кінські сили, три кінські сили і т. д.

Дніпрельстан, приміром, даватиме нам енергії на 650.000 кінських сил.

Макогона, щоб бити жінку, розуміється, на півмільйона кінських сил ми не робитимемо, — то дуже великий макогон буде...

На дві кінські сили не більше робитимемо такі апарати.

Як двине — так ніби дві кобили жінку вдарили.

А тепер що? Кулаком ударили, та ще до того й п'яним кулаком, — яка там сила!

І не слухаються жінки: на делегатські збори ходять, до сельбуду ходять...

А тоді лихої години ходитимуть.

Слухатимуться. Тіпатимуться, а слухати будуть.

І діти слухатимуться.

І думати нам із вами ні про віщо не треба буде: і думати і робити за нас буде електрична кнопка...

* * *

Ви уявляєте собі, діди Юхими, електрифікований, приміром, ярмарок?

Там не буде коней. Коней же взагалі тоді в нас не буде, бо все буде робити електрика.

Ми торгуватимо тоді електричними кнопками.

Там, де тепер у нас по ярмарках коні стоять, тоді в два ряди, по цей і по той бік дороги, стоятимуть електричні кнопки.

Не буде ні їржання, ні батогів.

Просто ви собі підходите:

— Що просить оця кнопка?

— Оця? Сто двацять.

— Сто двацять?! Така миршава кнопка, а такі гроші... Що-ж вона в тебе такого робить?

— Миршава?! Очі в тебе миршаві! Та ти причепи до неї гарбу або плуга, та подивись, а тоді казатимеш: „Миршава“. Це кнопка не з якоїсь там поганенької майстерні, а з самого ДЕЗ'у *).

*) Державний електричний завод.

за кнопка! Та ніколи в світі я-б її не продавав, так грошей треба: дочку заміж оддаю.

— Молись богу! Бери вісімдесят. І то гроші!

— Вісімдесят, кажеш? За таку кнопку вісімдесят? Он стоїть за вісімдесят! Христись! Менше, як сто п'ятнацять і балакати не будем!

Лясь! Лясь! Лясь!

Отакі тоді в нас ярмарки...

* * *

А храми?!

Електричні дзвони на церкві.

Гучномовці „Іже херувими“ співають...

А батюшка тільки ходить та кнопки нажимає...

А після храму — електрифіковані пироги, горілка, капуста.

Іж, не хочу!

Підпив у кума на храму, штепселя тобі вставили — він тебе сам і додому провадить.

* * *

Невже-ж і таке життя вам буде не до вподоби, дорогі діди Юхими?

Невже-ж і тоді казатимете:

— Юринда!?

Електрика-ж за вас і робитиме, за вас і думатиме.

* * *

Власть — у нас!

Земля — у нас!

Панів — нема!

Трактори й машини вже цокотять на нивах.

А ви все:

— Юринда!

Не можна-ж усього зразу.

Почекайте трохи — і матимете все те, що
ото я намалював.

Нічого не будете тоді робити — тільки по-
кахикуватимете.

З М І С Т.

	Стор.
Читайте газету	3
Газета дуже велике діло	6
„Нате й мій глек на капусту...“	11
Те, до чого лицем слід повернутися	15
Про свині, про поросята, про ковбаси...	24
З вашими преміями!.. . . .	30
Голосномовець	36
Літ через п'ядесят	39

Трубо 41 коп
(1986)

РА 930

БЕЗПЛАТНИЙ ДОДАТОК
===== ГАЗЕТИ =====

ПРОЛЕТАРСЬКА
ПРАВДА

1516

рл 930

О Вишня.

Усмішки